

**HA
RU
KI
MU
RA
KA
MI**

**ENSIMMÄINEN
PERSOONA**

HARUKI MURAKAMI:

- Suuri lammasseikkailu (1982, suom. 1993)
Sputnik-rakastettuni (1999, suom. 2003)
Kafka rannalla (2002, suom. 2009)
Norwegian Wood (1987, suom. 2012)
1Q84 (osat 1 ja 2 2009, osa 3 2010, suom. 2013)
Värittömän miehen vaellusvuodet (2013, suom. 2014)
Maailmanloppu ja ihmemaa (1985, suom. 2015)
Miehiä ilman naisia (2014, suom. 2016)
Rajasta etelään, auringosta länteen (1992, suom. 2017)
Komtuurin surma (2017, suom. 2018)
Tanssi tanssi tanssi (1988, suom. 2019)
Pimeän jälkeen (2004, suom. 2020)
Vieterilintukronikka (osat 1–3 1994–1995, suom. 2021)
Ensimmäinen persoona (2020, suom. 2022)

HARUKI MURAKAMI

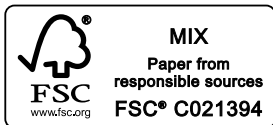
Ensimmäinen persoona

Suomentanut

ANTTI VALKAMA

TAMMI
HELSINKI

Ryūnosuke Akutagawan *Hammasrattaat*-novellin
on suomentanut Markus Mäkinen.

Japaninkielinen alkuteos *Ichininsbo tansu (First Person Singular)*
ilmestyi Japanissa 2020.

Copyright © 2020 Haruki Murakami

Originally published by Bungeishunju Ltd., Tokyo.

Suomenkielinen laitos © Antti Valkama ja Tammi 2022

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Painettu EU:ssa

ISBN 978-952-04-3938-5

Sisällys

Kivityynylle 7

Kerma 23

Charlie Parker Plays Bossa Nova 43

With the Beatles 59

Kootut Yakult Swallows -runot 101

Karnevaali 121

Shinagawan apinan tunnustuksia 149

Ensimmäinen persoona 176

Kivityynylle

Tarkoitukseni on kertoa tässä eräästä naisesta. Tosin minulla ei ole hänestä juuri lainkaan tietoja. En saa palautettua mieleeni edes hänen nimeään tai kasvojaan. Oletan, että se on molemminpuolista. Tuskin hänkään muistaa minun nimeäni tai sitä, miltä näytän.

Kun tapasimme, opiskelin toista vuotta yliopistossa enkä ollut täyttänyt vielä kahtakymmentä. Luulen, että hän oli suunnilleen kaksikymmentäviisivuotias. Olimme kumpikin osa-aikatöissä samassa paikassa, ja päädyimme sattuman kuljettamina viettämään yön yhdessä. Sen jälkeen emme ole kohdanneet kertaakaan.

Yhdeksäntoistavuotiaana en ymmärtänyt omaa sydäntäni kuin nimeksi. Luonnollisesti en siksi ymmärtänyt sitäkään, mitä muiden ihmisten sydämissä liikkui. Itse uskoin kyllä, että tajusin sentään ilon ja surun päälle. En vain vielä osannut kunnolla hahmottaa niitä monia asioita, jotka olivat noiden tunteiden välissä, en myöskään ilon ja surun sijaintia suhteessa toisiinsa. Ja tämä seikka

sai minut usein kokemaan oloni sangen rauhattomaksi ja voimattomaksi.

Siitä huolimatta tahdon kertoa hänestä.

No, mitä sitten tiedän hänestä? Ainakin sen, että hän kirjoitti tankarunoja ja oli julkaissutkin yhden kokoelman niitä. Tosin kyseessä oli pelkkä karu vihkonen. Se muodostui painetuista paperiarkeista sekä yksinkertaisista kartonkikansista, jotka oli sidottu yhteen jollakin leijanarun kaltaisella. Oli kyseenalaista, saattoiko sitä kutsua edes omakustanteeksi. Kuitenkin jotkut siihen kootuista runoista jäivät majailemaan yllättävän syvälle mieleni sopukoihin. Pääosin hänen tankansa käsittelivät miehen ja naisen rakkautta tai ihmisen kuolemaa. Aivan kuin tarkoituksena olisi näyttää, että rakkautta ja kuolemaa ei voinut mitenkään eritellä irti toisistaan.

*Sinä ja minä
etäällä toisistamme
niinkö se oli?
Vaihtoyhteys Jupiterista
vai muistanko nyt oikein?*

*Kivityynylle
kun painoin korvani
kuulin kirkkaana
vuodatettavan veren
suuren äänettömyyden*

”Kuule, kun laukean, saatan sanoa jonkun toisen miehen nimen. Haittaako se sinua?” Olimme alastomina peiton alla, kun hän kysyi näin.

”Eipä oikeastaan”, minä vastasin. Ei minulla erityistä varmuutta asiasta ollut, mutta arvelin, että sietäisin sen kyllä. Kysehän oli pelkästä nimestä. Mitä se muka voisi muuttaa?

”Saatan myös olla melko äänekäs.”

Hätäännyn hiukan. ”Se on hankalampi juttu.” Asuin vanhassa puisessa vuokrakasarmissa, jossa seinät olivat haperot kuin vohvelikeksit. Ne eivät vaimentaisi kunnolla kovaa meteliä, ja oli jo melkoisen myöhäkin.

”Siinä tapauksessa voin sitten purra pyyhettä”, hän ehdotti.

Hain pesuhuoneesta mahdollisimman siistin ja vankan pyyhkeen ja laskin sen tyynyn viereen. ”Kelpaako tämä?”

Hän puraisi pyyhettä muutaman kerran. Kuin hevonen olisi kokeillut uusia kuolaimiaan. Sen tehtyään hän nyökkäsi hyväksyvästi.

Olimme päätyneet yhteen paljolti sattumalta. Minä en ollut havitellut häntä eikä hän minua. (Niin ainakin oletan.) Paiskimme kyllä pari viikkoa töitä samassa paikassa, mutta sen verran eri tehtävissä, että emme varsinaisesti päässeet juttelemaan keskenämme juuri lainkaan. Olin sinä talvena eräessä Yotsuyan aseman lähellä sijaitsevassa italialaisravintolassa tiskaamassa ja muutoin auttelemassa keittiössä. Hän puolestaan toimi siellä tarjoilijana. Häntä lukuun ottamatta kaikki osaaikatyöntekijät olivat opiskelijoita. Ehkä se oli syynä

siihen, että hän tuntui hiukan etäiseltä muihin työtovereihin verrattuna.

Kun selvisi, että hän aikoi lopettaa työt ravintolassa joulukuun puolivälissä, joku keksi, että oli syytä lähteä ravintolan sulkemisen jälkeen porukalla läheiseen *izakaya*-pubiin. Minutkin pyydettiin mukaan. Lähtöjuhlaksi sitä tuskin saattoi nimittää; me vain istuimme tunnin verran yhdessä olutta juoden, jotain pientä napostellen ja niitä näitä rupatellen. Minä sain tietää, että ennen ravintolaa hän oli työskennellyt muun muassa pienessä kiinteistönvälitysfirmassa sekä kirjakaupan myyjänä. Esimiesten tai omistajien kanssa oli kuulemma aina ilmennyt jotain kitkaa. Ravintolassa hän ei ollut joutunut törmäyskurssille kenenkään kanssa, mutta palkka oli keho, eikä sen varassa voinut ajatella elävänsä kovin pitkään. Harmittaa, mutta täytyy silti etsiä uusi työ, hän kertoi.

Joku kysyi, millaista työtä hän aikoi hakea.

”Ei sillä niin väliä ole”, vastasi nainen sivellen sormellaan nenänpieltä. (Hänellä oli siinä kohtaa kaksi pientä luomea, jotka toivat mieleen tähtikuvion.) ”Mitään hyvää ei kuitenkaan ole tarjolla.”

Asuin tuohon aikaan Asagayassa, hän taas Koganeissa. Siksi lähdimme yhtä matkaa Yotsuyan asemalta Chūōlinjan pikavuorolla kotia kohti. Istuimme vaunun penkillä vierekkäin. Kello oli jo yli yhdentoista. Ulkona puhalsi kylmä talvinen tuuli. Vuodenaika, jolloin tarvittiin käsi-keitä ja kaulaliinaa, oli saapunut luoksemme aivan huomaamatta. Kun juna lähestyi Asagayaa, nousin penkiltä

ja tein lähtöä. Silloin hän kohotti katseensa minuun ja sanoi hiljaisella äänellä: ”Kuule, voisinkohan tulla yöksi sinun luoksesi?”

”Mikä ettei. Mutta miksi?”

”Koganeihin on turhan pitkä matka”, hän vastasi.

”Kämppäni on sitten ahdas. Ja melko sotkuinen”, minä varoitin.

”Ei haittaa ollenkaan”, hän sanoi ja tarttui kiinni käsi-
varteeni.

Niin hän tuli kanssani ahtaaseen ja rähjäiseen asuntooni. Avasimme oluttölkit. Jonkin aikaa istuimme ja joimme kaikessa rauhassa. Sitten hän nousi, riisuutui vähääkään epäröimättä alastomaksi silmieni edessä ja sujautti vuoteeseen. Minäkin tein samoin. Sammutin kattovalon, mutta huonetta valaisi yhä kaasulämmittimen liekki. Peiton alla lämmitimme kömpelösti toistemme ruumiita. Toviin kumpikaan ei sanonut mitään. Äkillisen riisuutumisen jälkeen oli vaikea keksiä luontevaa puheenaihetta. Lämpenimme kuitenkin vähitellen, ja saatoimme kirjaimellisesti tuntea nahoissamme, kuinka jäykkyys suli väliltämme pois. Tunne oli harvinaisen intiimi.

”Voi olla, että lauetessani huudan erään toisen ihmisen nimeä. Haittaako se?”

”Oletko rakastunut siihen tyyppiin?” minä kysyin.

”Todella kovasti. En saa häntä millään pois mielestäni. Mutta hänelle minä en ole järin tärkeä. Totta puhuen hänellä on toinen, varsinainen seurustelukumppani.”

”Tekin olette silti yhdessä, niinkö?”

”Kyllä. Kun hän alkaa haluta minua, hän soittaa”, nainen kertoi. ”Kuin tilaisi ruuan kotiinkuljetuksen tai jotain.”

En tiennyt, mitä sanoa, joten pysyin vaiti. Hän piirteli jonkin aikaa sormenpäällään kuvioita selkääni. Tai kenties hän kirjoitti siihen jotakin.

”Naamasi on ruma, mutta kroppasi upea – niin hänellä on tapana sanoa.”

Minusta nainen ei ollut lainkaan ruma, vaikka ei häntä ehkä kaunottareksikaan voinut kutsua. En tosin kykene tarjoamaan hänestä tämän tarkempaa kuvausta, sillä en enää kunnolla muista hänen kasvojaan.

”Mutta menet silti, kun hän kutsuu?”

”No kun rakastan häntä. Minkäs sille mahtaa”, nainen vastasi itsestään selvään sävyyn. ”Toisinaan vain on pakko päästä miehen syliin, vaikka sitten saisikin haukkuja.”

Pohdin asiaa hetken. En kuitenkaan osannut tuolloin kuvitella, mitä *pakko päästä toisinaan miehen syliin* käytännössä tarkoitti naisen kannalta. (Kun nyt mietin, en vielä nykyäänkään taida osata.)

”Rakastuminen on vähän kuin psyykkinen tauti, johon sairausvakuutus ei päde.” Ääni oli niin tasainen, että olisi voinut kuvitella hänen vain lukevan jotain seinälle kirjoitettua tekstiä.

”Vai niin”, minä sanoin vaikuttuneena.

”Sen takia sinäkin voit hyvin kuvitella minut joksikin toiseksi”, hän jatkoi. ”Kai sinulla on joku, josta pidät?”

”On kyllä.”

”Minulle käy hyvin, että lauetessasi huudat sen ihmisen nimeä. Minäkään en pahastu sellaisista.”

Oli tosiaan eräs nainen, johon olin mieltynyt mutta jonka kanssa en erinäisistä syistä osannut syventää välejä. En kuitenkaan käyttänyt hänen nimeään. Ensin harkitsin sitä kyllä, mutta sitten idea alkoi tuntua yhä hölmömmältä, ja laukesin kumppanini sisään mitään sanomatta. Hän puolestaan alkoi todellakin huutaa kovaan ääneen miehen nimeä, joten jouduin kiireesti työntämään pyyhkeen tiukasti hänen hampaidensa väliin. Hampaat näyttivät niin vankoilta, että ne olisivat saaneet hammaslääkärin huokaamaan liikuttuneena. En enää muista, mikä oli naisen mainitsema nimi, mutta ainakin se oli tuiki tavallinen, huomiota herättämätön – sen verran on jäänyt mieleeni. Muistan myös miettineeni, että niinkin mitättömällä nimellä voi siis olla niin valtava merkitys jollekulle. Pelkkä nimi voi joskus vavisuttaa ihmissydäntä.

Minulla olisi ollut varhain seuraavana aamuna tärkeä luento, jossa oli määrä palauttaa kauden puolivälin tenttiä vastaava tutkielma. Kuten arvata saattaa, en selvinnyt luennolle. (Asiasta koitui sittemmin melkoisesti harmia, mutta se on toinen tarina.) Me heräsimme vasta aamupäivällä. Keitin vettä ja joimme pikakahvia. Lisäksi söimme paahtoleipää. Jääkaapista löytyi muutama kananmuna, joten keitin nekin aamiaiseksi. Taivas oli kuulas, ainuttakaan pilveä ei näkynyt. Häikäisevä aamun valo teki olon raukeaksi.

Voideltua paahtoleipää järsiessään nainen kysyi, mitä opiskelin pääaineena. Kirjallisuustiedettä, minä vastasin.

Tahdotko ehkä kirjailijaksi, hän tiedusteli.

Enpä oikeastaan, vastasin rehellisesti. Siihen aikaan minulla ei ollut pienintäkään aikomusta ryhtyä kirjailijaksi. En ollut edes harkinnut sitä. (Vuosikurssillani kyllä oli ties kuinka paljon niitä, jotka suureen ääneen julistivat kirjailijanuran kutsuvan heitä.) Kun olin sanonut niin, nainen tuntui menettävän kaiken kiinnostuksen minua kohtaan. Tokkopa hän alkujaankaan oli minusta erityisen kiinnostunut, mutta silti.

Tuntui omituiselta katsella puolenpäivän kirkkaudessa pyyhettä, jossa näkyivät yhä selvästi naisen hampaanjäljet. Hän oli kai purrut sitä varsin lujaa. Myös hän itse tuntui päivänvalossa jollain tapaa erilaiselta, *epäaidolta*. Oli vaikea uskoa, että edessäni istuva melko kalpea, luiseva pieni nainen oli se sama, joka ikkunasta hohtavassa talvisen kuun valossa oli äännellyt kiihkoissaan syleilyssäni.

”Minä rustaan tankarunoja”, nainen tokaisi yhtäkkiä.

”Tanka?”

”Tiedät kai, mitä ne ovat?”

”Tietenkin.” Olin vielä suhteellisen tietämätön nuorukainen, mutta sen verran olin totta kai jo oppinut. ”Mutta kun nyt asiaa ajattelen, niin en ole ennen tavannut ketään, joka kirjoittaisi niitä.”

Hän hymyili hilpeästi. ”Kuitenkin sellaisia ihmisiä todella löytyy tästä maailmastamme.”

”Kuulutko ehkä johonkin runopiiriin?”

”Ei, ei mitään sellaista.” Hän kohautti olkapäitään hiukan. ”Tankat ovat jotain, mitä laaditaan yksin. Vai mitä? Eihän siinä koripallosta ole kyse.”

”Millaisia runoja kirjoitat?”

”Tahdotko kuulla?”

Minä nyökkäsin.

”Ihan oikeasti? Etkä vain kohteliaisuudesta?”

”Ihan oikeasti”, minä sanoin.

En valehdellut. Olin aidosti kiinnostunut siitä, millaisia tankarunoja laati nainen, joka oli vielä muutama tunti sitten voihkinut käsivarsillani ja huutanut kovaan ääneen toisen miehen nimeä.

Jonkin aikaa emmittyyään hän sanoi: ”Olisi liian noloa ryhtyä lausumaan niitä ääneen tässä ja nyt. Erityisesti näin aamulla. Mutta olen julkaissut jonkinlaisen runokokoelman. Jos tosissasi haluat lukea, lähetän sen myöhemmin. Kerrotko nimesi ja tämän paikan osoitteen?”

Kirjoitin nimen ja osoitteen muistilapulle ja annoin lapun hänelle. Hän tarkasteli sitä, taittoi kahdesti ja pani päällystakkinsa taskuun. Takki oli vaaleanvihreä, käytössä kulunut. Pyöreään kaulukseen oli kiinnitetty hopeanvärinen rintakoru, joka esitti kieloa. Muistan, kuinka koru kimalsi valossa, joka vuoti sisään etelään antavasta ikkunasta. En tunne kukkia juuri lainkaan, mutta kielot ovat aina olleet suosikkejani.

”Kiitos yösijasta. En tosiaan halunnut matkustaa yksinäni junalla Koganeihin”, hän sanoi lähtiessään luotani. ”Naisilla on sellaisia hetkiä joskus.”

Tiesimme molemmat, että emme varmaan näkisi toisiamme enää koskaan. Hänestä oli vain eilisiltana tunnut vastenmieliseltä mennä junalla yksin Koganeihin saakka. Siinä kaikki.

Viikon kuluttua posti toi hänen runokokoelmansa. Suoraan sanottuna en ollut juuri elätellyt toiveita sen saapumisesta. Olin arvellut, että hän olisi kotiin saakka päästyään jo tyystin unohtanut minut (tai ehkä jopa halunnut unohtaa mahdollisimman nopeasti). Siksi en uskonut, että hän vaivautuisi sujauttamaan runovihkosen kirjekuoreen, kirjoittamaan päälle nimeni ja osoitteeni, liimaamaan postimerkin ja kuljettamaan kuoren postilaitikkoon tai ehkä jopa postikonttoriin saakka. Siksi, kun eräänä aamuna havaitsin kirjekuoren lokerosani vuokratalon alakerrassa, yllätyin aika lailla.

Kokoelman nimi oli *Kivityynylle*. Tekijäksi oli merkitty *Chibo*. En osannut sanoa, oliko se oikea nimi vai pseudonnyymi. Olin taatusti töissä kuullut naisen nimen ainakin kerran tai pari, mutta en saanut palautettua sitä mieleeni. Se oli silti varmaa, että häntä ei kutsuttu siellä Chihoksi. Ruskeassa kirjekuoressa, jollaisia sai toimistotarvikeliikkeistä, ei lukenut lähettäjän nimeä. Sisällä ei ollut kirjettä tai muuta viestiä. Pelkkä ohut runovihkonen, joka oli sidottu yhteen jollakin leijanarua muistuttavalla. Liuskat eivät olleet millään vahaskopiokoneella tehtyjä vaan ihan kunnan painotuotteita. Teksti oli siistiä, paperi paksua ja laadukasta. Luultavasti runoilija oli kuluissa säästääkseen omin käsin kasannut liuskat oikeaan järjestykseen, pannut päälle kannet ja sitonut nipun huolellisesti kokoon. Kuvittelin mielessäni hänet siinä työssä, mutta en oikein osannut. Ensimmäiselle sivulle oli leimattu numero 28. Varmaankin tämä oli rajoitetun painoksen kahdeskymmeneskahdeksas vihkonen. Kuinkahan monta niitä kaik-

kiaan oli? Hintaa ei näkynyt missään. Ehkä sillä ei ollut moista ikinä ollutkaan.

En avannut runokokoelmaa heti. Jätin sen toistaiseksi pöydälle lojumaan, ja tyydyin silmäilemään kantta silloin tällöin. Kyse ei ollut kiinnostuksen puutteesta. Koin kuitenkin, että jonkun toisen runojen lukeminen – etenkin, kun oli vasta viikko sitten maannut sen toisen kanssa – vaati jonkinlaista henkistä valmistautumista. Hyvät käytöstavat saattoivat edellyttää sitä. Tartuin vihkoon vasta saman viikon viikonloppuna. Istuin ikkunan edessä selkä seinää vasten ja luin runoja talvisen ilta-auringon valossa. Kokoelmaan sisältyi yhteensä neljäkymmentäkaksi tankaa. Yksi runo per sivu. Ei siis kovin paljoa. Johdantoa tai jälkikirjoitusta ei ollut. Edes painovuotta ei mainittu. Pelkkiä tankarunojen mustia pystyrivejä selkeällä kirjasimella painettuina ja ilmastavasti ladottuina.

Tietenkään en odottanut pääseväni nauttimaan huippuluokan lyriikasta. Kuten sanottu, minua vain josain määrin kiinnosti se, millaisia runoja kirjoittaisi nainen, joka oli taannoin pyyhettä puren toistanut korvani juuressa jonkun miehen nimeä. Kokoelmaa lukiessani kuitenkin huomasin, että jotkut sen tankat vetosivat minuun kovasti.

En voi väittää, että tankarunous olisi ollut minulle tuttua. (Vielä nytkään en ymmärrä siitä juuri mitään.) Siksi en kyennyt objektiivisesti arvioimaan, mikä kokoelmassa oli omassa lajissaan korkeatasoista ja mikä taas vähemmän onnistunutta. Mutta aivan tasokkuudesta

riippumatta osa, tarkemmin sanottuna kahdeksan kappaletta, naisen runoista sisälsi jotakin, jonka vaikutus ylsi sieluni perukoille saakka.

Tässä pari esimerkkiä:

*Jos tämä hetki
on vain tämä hetki nyt,
on otettava
tämä nyt tässä ja nyt
jakamatta, kokonaan*

*Viima vuorilta
tuli, katkaisi kaulan
sanattomina
hortensiat yhä juurillansa
kesäkuun vedet*

Outoa kyllä, mutta kun avasin vihon ja seurasin katseellani suurten mustien merkkien rivejä, välillä niitä ääneen lukien, mieleeni kohosi elävä kuva niiden kirjoittajasta sinä yönä. En tarkoita aamulla kohtaamaani valjua näkyä vaan sitä siloisen ihon peittämää vartaloa, jota olin syleillyt kuun valossa. Kaunismuotoiset pyöreät rinnat, pienet, kovat nännit, ohut, musta häpykarvoitus, märkä sukuelin. Saavuttaessaan orgasmin hän oli purrut pyyhettä kaikin voimin, ja silmät suljettuina toistellut korvaani jonkun toisen nimeä. Kovin yleistä miehen etunimeä, jota en enää edes jaksanut muistaa.

*Me emme, tuumin,
kai ikinä enää kohtaa
ja samaan aikaan
ajattelen myös, että
kyllähän meidän täytyy*

*Vieläkö näemme
vai oliko se siinä
koittiko loppu?
Valo kutsuu luokseen
varjo polkee jalkoihinsa*

Minulla ei ole aavistustakaan siitä, laatiiko nainen yhä tankarunoja. Kuten jo sanoinkin, en muista hänen nimeään, ja kasvotkin vain hämärästi. Muistan vain runokokoelmassa olleen nimen Chiho, paljaan, pehmeän ruumiin, joka kylpi ikkunasta sisään loistavan talvikuun valkoisessa valossa, sekä nenänpielen kaksi pientä luomea, jotka muistuttivat tähtikuviota.

Saattaa olla, että nainen ei enää edes ole elossa. Niin mietin joskus. En pääse eroon ajatuksesta, että hän on jonakin hetkenä päätenyt riistämään hengen itseltään. Suuri osa hänen runoistaan – ainakin niistä, jotka oli painettu saamaani kokoelmaan – näet käsitteli juuri kuolemaa. Erityisesti esillä oli kaulan katkaiseminen teräaseella. Kenties juuri se oli hänen mielikuvansa siitä, mitä kuolema on.

*Halki iltapäivän
putoilivat pisarat
ja verhon suojissa
nimetön kirveenterä
mestasi ehtoohämärän*

Joka tapauksessa toivon, että hän vielä elää jossakin tämän maailman kolkassa. Mieleeni nousee toisinaan pyyntö: *Pysythän hengissä, kirjoitathan jatkossakin runojasi*. Mistähän se johtuu? Miksi vaivaudun ajattelemaan moista? Eihän käytännössä yhtään mikään sido meitä kahta toisiimme. Vaikka sattuisimme kulkemaan kadulla toistemme ohi tai istumaan ravintolassa vierekkäisissä pöydissä, kumpikaan ei takuulla tunnistaisi toista. (Ainakin oletan niin.) Kohtasimme hetken ajan kuin kaksi suoraa yhdessä pisteessä, ja sitten lähdimme taas etääntymään toisistamme.

Siitä on ehtinyt kulua jo monta, monta vuotta. Ihmeellistä kyllä (tai kenties se ei olekaan erityisen ihmeellinen asia), ihminen vanhenee silmänräpäyksessä. Ruumiimme vaeltavat hetki hetkeltä lähemmäs lopullista tuhoa, eikä siltä tieltä ole takaisin kääntymistä. Kun sulkee silmänsä ja tovin päästä avaa ne jälleen, joutuu huomaamaan, että moni asia on jo ehtinyt kadota pois. Navakka yöllinen tuuli on puhaltanut ne kaikki – niin jotain nimeä kantavat asiat kuin nekin, joita ei ole erikseen nimetty – tietymättömiin. Jäljellä ovat vain hauraat muistot. Tai ei, edes muistoihin ei oikeastaan ole luottamista. Kuka voisi vanhoa, että meille *todella* on tapahtunut juuri niin kuin ne kertovat?

Silti, jos oikein on onni myötä, toisinaan vierellemme jää kourallinen sanoja. Yön pimeydessä ne kapuavat kukkulan laelle, kaivavat kukin itselleen sopivan mallisen pienen kuopan, asettuvat makaamaan hievahtamatta ja selviytyvät siten läpi ajan raivoavien tuulten. Kun sitten aamu vihdoin valkenee ja myrsky laantuu, henkensä säilyttäneet sanat nousevat vaivihkaa pinnalle. Niiden ääni on yleensä hiljainen ja ne ovat ihmisarkoja, eikä niillä ole käytettävissään kuin verraten moniselitteisiä ilmaisutapoja. Kaikesta huolimatta ne ovat valmiita asettumaan todistajiksi. Rehellisiksi ja tasapuolisiksi. Mutta rakentaakseen tai löytääkseen sellaisia kestäviä, kärsivällisiä sanoja on ihmisen toisinaan luovutettava omaa ruumistaan ja sieluaan ehdoitta. Niin, meidän on painettava oma päämme talvisen kuun valaisemalle, kylmälle kivityynylle.

Saattaa olla, että koko maailmassa ei minun lisäksi ole ketään, joka muistaisi naisen runoja, saati että osaisi lausua joitakin niistä ulkomuistista. Kenties leijanmarulla sidotut kotikutoiset runovihkoset ovat kaikki joutuneet unohduksiin, levinneet minun numero kahtakymmentäkahdeksaani lukuun ottamatta hajalleen ja imeytyneet johonkin Jupiterin ja Saturnuksen väliseen pimeyteen. Ehkä myös nainen itse (siinäkin tapauksessa, että on yhä onnellisesti elossa) on jo aikaa sitten unohtanut, millaisia tankarunoja joskus nuorena kirjoitteli. Kenties se, että minä vielä nytkin muistan hänen säkeensä, ei johdu sen erityisemmästä asiasta kuin siitä, että muisto niistä on kytkeytynyt muistikuvaan pyyhkeeseen jääneistä hampaanjäljistä. Entä mitä merkitystä tai arvoa on sillä, että

minä säilytän mielessäni sellaisia muistoja ja silloin tällöin otan kellertyneen vihon lipaston laatikosta luettavaksi? En tiedä.

Mutta oli miten oli, ne minulle ovat jääneet. Muut sanat ja ajatukset ovat kadonneet tomuna ilmaan.

*Katkaiset itse
tai tulet katkaistuksi
kivinen tyyny
kun sille painaa niskansa
Näetkö? Tomuksi kaikki*

HARUKI MURAKAMIN (s. 1949) kirjoista otetaan Japanissa miljoonapainoksia, ja hänen kansainvälinen suosionsa on kiistatonta.

Murakami on julkaissut romaaneja, novelleja ja tietokirjoja, joita on käännetty yli 50 kielelle. Lisäksi hän on kääntänyt japaniksi amerikkalaista kirjallisuutta, mm. John Irvingiä, F. Scott Fitzgeraldia ja Raymond Carveria. Murakami on opiskellut elokuva-alaa ja pyörittänyt jazzklubia. Kirjailijaksi hän kertoo kasvaneensa musiikkia kuuntelemalla.

Mestarikertojan henkilökohtaisin teos tarjoilee maagista realismia sopivina suupaloina ja näyttää, mitä kätkeytyy kulissien taakse.

”Suorapuheiset novellit esittävät eksistentiaalisia kysymyksiä tietoisuudesta, muistista ja kaiken merkityksestä.”

NPR

”Ennen kuin huomaatkaan, olet uponnut Murakamin maailmaan.”

DE VOLKSKRANT

Päällys: Jussi Kaakinen

